

Ο Άγιος Νεκτάριος Πενταπόλεως και οι μητροπολίτες Αθηνών - Του Μητροπολίτη Σουηδίας

/ [Γνώμες](#)

Ένα από τά πλέον σημαντικά κεφάλαια τῆς ζωῆς τοῦ ἁγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως ἦτο ἡ σχέσις πού διεμόρφωσε μέ τούς ἐκάστοτε μητροπολίτες Ἀθηνῶν, πού ἐπηρεάζοντο κάθε φορά ἀπό τήν προσωπικότητα τοῦ ἐκάστοτε μητροπολίτου Ἀθηνῶν καί τό πῶς ἀντιμετώπιζε τόν ἅγιο ὡς «παρεπιδημοῦντα ἀρχιερέα».

Τήν περίοδο τῆς διακονίας τοῦ ἁγίου στήν Ριζάρειο, οἱ κάτωθι μητροπολίτες

έποίμανον τήν Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν· ὁ ἀπό Κεφαλληνίας Γερμανός (Καλλιγᾶς) (1889-1896), ὁ ἀρχιμανδρίτης Προκόπιος Β΄ (Οικονομίδης) (1896-1901) καί ὁ ἀπό Μονεμβασίας Θεόκλητος (Μηνόπουλος) (1902-1917).

Γιά νά δύναται ὁ μητροπολίτης Πενταπόλεως νά ἐκτελεῖ τά ἀρχιερατικά του καθήκοντα, ἔπρεπε νά ἔχει σχετική ἄδεια ἀπό τόν οἰκεῖο ἱεράρχη τῆς περιφερείας πού ὑπηρετοῦσε. Ἐπειδή ἡ Ριζάρειος σχολή ὑπήγετο στήν πνευματική δικαιοδοσία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τό διοικητικό συμβούλιο τῆς σχολῆς, ἀμέσως μετά τήν ἀνάληψη τῶν καθηκόντων τοῦ ἁγίου ὡς νέου διευθυντοῦ, ἀπέστειλε τήν ἀπό 26ης Μαρτίου 1894 ἐπιστολή πρός τόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν Γερμανό Καλλιγᾶ, παρακαλώντας τον, νά ἐπιτρέψει στόν ἅγιο νά λειτουργεῖ στήν σχολή. (Βιβλίον ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς 1892-1906/12-13.)

Ἡ σχετική ἄδεια ἐχορηγήθη καί ἔτσι ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος μποροῦσε νά ἐκτελεῖ τά λειτουργικά του καθήκοντα, μαζί μέ τά τῆς διευθύνσεως, σύμφωνα μέ τό ἀπό 31ης Μαρτίου 1894 διαβιβαστικό, πού ἀπέστειλε τό διοικητικό συμβούλιο στόν διευθυντή, πρός ἐνημέρωσίν του, πού ἐπιγράφεται, «Ἐγγραφον Σεβ. Μητροπολ. Ἀθηνῶν περί ἀδείας νά ἱεουργῇ ὁ διευθυντής διεβιβάσθη πρός τήν διεύθυνσιν ἐπί ἐπιστροφῇ». (Πρακτικά Πολυμελοῦς Συμβουλίου 1896-1905, Τόμ. Β΄, σελ. 141.)

Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος προσεκάλεσε «τήν Α. Σ. τόν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. κ. Γερμανόν καί τήν περί Αὐτόν Ἀγίαν καί Ἱεράν Σύνοδον τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος» στίς τελικές ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς, πού ἐπραγματοποιήθησαν στίς 19 Ἰουνίου 1895 (Ἐπιστολή 16ης Ἰουνίου 1895. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 66.), στήν ἀπονομή τοῦ «Πρασακακείου βραβείου εἰς τόν ἀριστεύσαντα μαθητήν τῆς ἀνωτάτης τάξεως» καί στήν ἀπονομή τῶν πτυχίων τῶν τελειοδιδάκτων, τοῦ ἰδίου ἔτους (Ἐπιστολές τῆς ἀπό 27ης Ἰουνίου καί 1ης Ἰουλίου 1895. Βιβλίον ἀπολυτηρίων ἀρχόμενον ἀπό 29ης Ἰουνίου 1895, σελ. 1. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 69.) καί τοῦ ἐπομένου. (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 100-101.)

Τό ἡγουμενοσυμβούλιο τῆς ἱερᾶς μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη, διά τῆς 33ης πράξεώς του, τῆς 8ης Μαΐου 1895, ἀπεφάσισε, νά δωρήσει στόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν Γερμανό Καλλιγᾶ τό γήπεδο τῆς μονῆς, ἐξήντα στρεμμάτων, στήν θέση «Παναγία Χελωνού» τῶν Ἀμπελοκήπων, πρός ἀνέγερσιν ἱερατικῆς σχολῆς. (Ν. Ράδου, Τά κατά τήν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, σελ. 438.) Ὁ μητροπολίτης Γερμανός ἔσπευσε νά ἰδρύσει τό «Ἱεροδιδασκαλεῖον», ἀνήγειρε δέ μεγαλοπρεπές σχολικό κτίριο, μέ τό ὄνομα «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος».

Ἐνα ἔτος ἀργότερα, ὁ μητροπολίτης Γερμανός ἐκοιμήθη καί δέν πρόλαβε νά

ιδρύσει τό ιεροδιδασκαλεῖο, ὁ δέ ὑπουργός τῶν ἐκκλησιαστικῶν Ἀθανάσιος Εὐταξίας ἐζήτησε, νά ἐγκαταστήσει τήν Ριζάρειο στό σχολικό κτίριο τῆς Γερμανεῖου σχολῆς, πρόταση ἡ ὁποία ἀπερρίφθη. (Ἀρχιμ. Χρ. Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ριζαρεῖου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, σελ. 155.)

Τόν Ὀκτώβριο τοῦ 1896, στόν ἀρχιεπισκοπικό θρόνο τῶν Ἀθηνῶν ἀνῆλθε ὁ ἀρχιμανδρίτης Προκόπιος Οἰκονομίδης. Μέ τήν ἀπό 14ης Ὀκτωβρίου 1896 ἐπιστολή του πρὸς τό διοικητικό συμβούλιο τῆς Ριζαρεῖου, ὁ σχολάρχης ἐπίσκοπος ἐζήτησε ἄδεια, νά διακόψει ἡ σχολή τά μαθήματα, τήν ἡμέρα τῆς προχειρίσεως τοῦ νέου μητροπολίτου καί νά μεταβοῦν σύσσωμοι στόν καθεδρικό ναό, ὅπου θά ἐλάμβανε χώρα ἡ χειροτονία του. (Ἐκκλησία 1894-1908. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας πρῶτον, σελ. 111.)

Ἀφοῦ ἀνέλαβε τά καθήκοντά του ὡς μητροπολίτης Ἀθηνῶν ὁ Προκόπιος, τό διοικητικό συμβούλιο τῆς Ριζαρεῖου ἐθεώρησε σωστό, νά ζητήσῃ ἀνανέωση τῆς ἀδείας τοῦ ιεροπρακτεῖν στόν διευθυντή ἐπίσκοπο, ὅπως εἶχε πράξει καί στό παρελθόν, ἐπὶ Γερμανοῦ Καλλιγᾶ. Ἀντὶ ἀδείας, ὁ Προκόπιος ἀπέστειλε τήν ἀπό 4ης Δεκεμβρίου 1896 ἐπιστολή του, συστήνοντάς στόν ἴδιο τόν διευθυντή, νά ζητήσῃ προσωπικῶς ἄδεια, συμφώνως πρὸς τήν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας. (Ἐκκλησία 1894-1908.)

Μετά τήν λήψη τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς, ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος ἀπήντησε διὰ τῆς ἀπό 6ης Δεκεμβρίου 1896 ἐπιστολῆς του πρὸς τόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 115-116), λέγοντάς του ὅτι μετέβη πρό ἡμερῶν στό γραφεῖο τοῦ δευτέρου, γιά νά συζητήσουν τά τῆς ζητηθείσης ἀδείας, ἀλλὰ ὁ Ἀθηνῶν ἀπουσίαζε. Προφανῶς, τά ἀποσιωπητικά στό τέλος τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ὑπονοοῦν ὅτι ὁ Ἀθηνῶν ἦτο εἰς τό γραφεῖον του, ἀλλὰ δέν τόν ἐδέχθη εἰς ἀκρόασιν.

Τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς ἠκολούθησε καί δευτέρα ἐπιστολή τοῦ ἁγίου Νεκταρίου, πού χρονολογεῖται δέκα μέρες μετά τήν πρώτη (16 Δεκεμβρίου 1896), καί ἀποτελεῖ ἐπίσημη αἴτηση χορηγήσεως ἀδείας, νά ἱεουργεῖ στήν σχολή. (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 117.)

Τήν ἐπομένη τῆς ἀποστολῆς τῆς ὡς ἄνω ἐπιστολῆς τοῦ ἁγίου, ὁ Ἀθηνῶν χορήγησε ἐγγράφως ἄδεια «Πρὸς τόν Πανιερώτατον Μητροπολίτην πρῶην Πενταπόλεως Κύριον Νεκτᾶριον», νά ἱεουργεῖ στήν σχολή, μέ τήν προϋπόθεση, νά τοῦ γνωστοποιεῖται δύο μέρες πρὶν. (Ἐκκλησία 1894-1908.)

Παρόμοια ἐπιστολή τοῦ Προκοπίου, μέ ἡμερομηνία 4 Ἰανουαρίου 1897, ἐκοινοποιήθη στό διοικητικό συμβούλιο τῆς σχολῆς. (Ἐκκλησία 1894-1908.)

Ἡ ἀπρόσμενη, ἰδιαζούσης μορφῆς, παρεχομένη ἄδεια προεκάλεσε τήν ἀγανάκτηση τοῦ θεοφόρου πατρός, μέ ἀποτέλεσμα νά ἀποστείλει τήν ἀπό 18ης Δεκεμβρίου 1896 ἐπιστολή του πρὸς τὸ διοικητικὸ συμβούλιον, ζητώντας, νά ἀπαλλαγεῖ ἀπὸ τήν ὑποχρέωση νά λειτουργεῖ στήν σχολή, καθὼς καί ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 117.)

Τὸ ἀπόσπασμα τῶν πρακτικῶν πού ἀκολουθεῖ, ἀπὸ τήν συνεδρίαση τοῦ πολυμελοῦς συμβουλίου τῆς 18ης Ἰανουαρίου 1897, μάς πληροφορεῖ σχετικῶς μέ τὸ τί προηγήθη ἕως ὅτου ὁ μητροπολίτης Προκόπιος χορηγήσει διαρκῆ ἄδεια τελέσεως ἱεροπραξιῶν στὸν ἅγιον Νεκτάριο. Στὴν μεσολάβηση μελῶν τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου ὀφείλεται τὸ γεγονὸς αὐτό, καθὼς καί ἡ ἀποκατάστασις τῶν σχέσεων τῶν δύο ἱεραρχῶν.

«Συνεδρία 18ης Ἰανουαρίου 1897. Β΄. Διευθυντῆς Σχολῆς,- Μητροπολίτης Ἀθηνῶν κ. Προκόπιος,- Ἄδεια τοῦ ἱεροπραττεῖν. Τό Διοικ. Συμβούλιον γνωρίζει ὅτι μετὰ τὸν διορισμὸν τοῦ τέως Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Προκοπίου ἐξητήσατο διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2058/7015 ἐγγράφου του ὅπως, ὡς καί ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Γερμανοῦ, δοθῇ ἄδεια εἰς τὸν Διευθυντὴν τῆς Σχολῆς, ἵνα ἱεουργῇ ὡσάκις παρίσταται ἀνάγκη, καθ' ὅσον ὁ Διευθυντῆς εἶναι ξένης ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας. Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἀπήντησε διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 118/117 τῆς 4 Δεβρίου 1896 ἐγγράφου του ὅτι δέον νά ζητήσῃ ταύτην ὁ ἴδιος Διευθυντῆς. Εἰς τοῦτο τὸ Διοικ. Συμβούλιον ἀπήντησε διὰ τῶν ὑπ' ἀριθ. 2067/7016 καί 2067/7045 ἐγγράφων του ὅτι ὡς προϊσταμένη ἀρχὴ τῆς Σχολῆς δικαιούται τὸ Διοικ. Συμβούλιον νά ζητήσῃ τοῦτο. Μετὰ συνομιλίαν ὅμως τοῦ κ. Μηλιώτη μετὰ τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Προκοπίου ὁ Διευθυντῆς ἐξητήσατο ἀπευθείας τήν ἄδειαν, ἣν ὁ Μητροπολίτης ἐχορήγησεν, ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον, ὅπως ὁ Διευθυντῆς πρὸ δύο ἡμερῶν γνωρίζῃ εἰς τήν Μητρόπολιν Ἀθηνῶν ὅτι πρόκειται νά ἱεουργήσῃ ὠρισμένην ἡμέραν. Ὁ δὲ Διευθυντῆς διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 513 ἐγγράφου του ἐδήλωσε ὅτι δέν προτίθεται νά ἱεουργήσῃ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας οὐδαμοῦ τῆς Ἐπαρχίας Ἀθηνῶν, ὅπως καί ἔπραξε κατὰ τὰς ἐορτάς τῶν Χριστουγέννων, ὁπότε ὅμως ἀντήλλαξεν ἐπισκέψεις ὃ τε Διευθυντῆς καί Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, πρῶτον τοῦ δευτέρου ἀποστείλαντος τῷ Διευθυντῇ τὸ ἐπισκεπτήριόν του. Κατὰ τὰς ἐπισκέψεις ταύτας ἐγένοντο δέουσαι ἐξηγήσεις καί ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐχορήγησεν πλήρη ἄδειαν εἰς τὸν Σεβ. Διευθυντὴν καλέσας αὐτόν καί εἰς ἰδιωτικόν μνημόσυνον». (Πρακτικά Πολυμελοῦς Συμβουλίου, 1896-1905, Τόμ. Β΄, σελ. 35-36.)

Μετὰ τήν διευθέτηση τοῦ ὡς ἄνω ζητήματος, ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἀπέστειλε πρόσκληση εἰς «Τὴν Α. Σ. τὸν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ.κ. Προκόπιον καί τήν περὶ Αὐτόν Ἀγίαν καί Ἱεράν Σύνοδον τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος», γιὰ νά παραστοῦν στίς προφορικές ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς, στίς 16 Ἰουνίου 1897 (Ἐπιστολή 12ης Ἰουνίου 1897. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 128), καθὼς

καί στήν άπονομή τοῦ Πρασακακείου βραβείου καί τῶν πτυχίων τῶν τελειοδιδάκτων τοῦ ἰδίου ἔτους (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 129-130), τοῦ 1899 (Ἐπιστολές 10ης καί 25ης Ἰουνίου 1899. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 200, 202), τοῦ 1900 (Ἐπιστολή 16ης Ἰουνίου 1900. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 233-234) καί τοῦ 1902. (Ἐπιστολές 12ης καί 20ῆς Ἰουνίου 1902. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 314, 315.)

Στίς 29 Ἰουνίου 1899, ὁ μητροπολίτης Πενταπόλεως Νεκτάριος, «τῇ ἀδείᾳ τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν καί Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος κυρίου Προκοπίου», ἔχειροτόνησε τόν τέως μαθητή τῆς Ριζαρείου σχολῆς Ἰωάννη Μ. Ἀνδρεάδη, «ἐκ Χίου, Μέλος τῆς ἐκεῖ Νεαμονιτικῆς Ἀδελφότητος», «ἐν τῷ τῆς σχολῆς ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου», εἰς ἱεροδιάκονον, μετονομάζοντάς τον Ἰωακείμ (Ἐπιστολή 8ης Ἰουνίου 1899 καί χειροτονητήριον γράμμα 25ης Ἰουνίου 1899. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 199, 203) καί στίς 14 Ὀκτωβρίου 1901, «ἐν τῷ ναῷ τῆς σχολῆς ὁ πρῶην μαθητής αὐτῆς Κωνσταντῖνος Καζαντζῆς ὑπότροφος τοῦ κληροδοτήματος Εὐθυμίου προεχειρίσθη εἰς ἱεροδιάκονον μετονομασθεῖς Κυπριανός» ὑπό τοῦ ἁγίου, εἰς τόν ναό τῆς Ριζαρείου. (Ἐπιστολές 2ας, 12ης καί 15ης Ὀκτωβρίου 1901. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 293, 294.)

Μία ἀκόμη ἐπιστολή ἐστάλη στόν Μητροπολίτη Ἀθηνῶν ἀπό τόν ἅγιο Νεκτάριο, στίς 29 Σεπτεμβρίου 1901, ὅπου τόν ἐπληροφóρει περί τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ μαθητοῦ Κωνσταντίνου Νούσκαλη ἐκ Δράμας. (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 293.)

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἀπέστειλε στόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν, α) στίς 4 Μαΐου 1906, «Συστατική ἐπιστολή ὑπέρ τοῦ Στεφάνου Κ. Τσακμάκη πρῶην μαθητοῦ τῆς σχολῆς καί κατόπιν συνεχίσαντος τάς θεολογικάς σπουδάς ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ καί ἐν τῷ τοῦ Μονάχου τῆς Βαυαρίας πρό μικροῦ δέ ὑποστρέψαντος ἐκεῖθεν» (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 470), β) τήν ἀπό 16ης Αὐγούστου 1906 συστατική ἐπιστολή γιά τόν «ἐκ Βρυαίνης τῆς ἐπαρχίας Ἀλμυροῦ» Νικόλαο Μυλωνᾶ, ὑποψήφιο κληρικό καί ἀπόφοιτο τοῦ ἑθνικοῦ πανεπιστημίου, πιστοποιήσας «μετά θερμοτάτων συστάσεων, ὅτι ἡ διαγωγή καί πολιτεία αὐτοῦ ἐν τῇ σχολῇ ὑπῆρξε κοσμιωτάτη καί σεμνοπρεπεστάτη καί κατά πάντα ἀξία τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, πρὸς ὃν προώρισεν ἑαυτόν». (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 481-482) καί γ) «Πιστοποιητικόν ὑπέρ τοῦ ἐκ Καλλονῆς Παναγιώτου Θεοδοσίου μαθητοῦ τῆς σχολῆς πρὸς τήν Α. Σ. τόν Μητροπολίτην Ἀθηνῶν ἀποφασίσαντος νά λάβῃ τό τῆς ἱερwsύνης ἀξίωμα». (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 538).

Στίς 30 Νοεμβρίου 1899 ἐξεδόθη καί ἐκοινοποιήθη στό συμβούλιο τῆς Ριζαρείου βασιλικό διάταγμα, σύμφωνα μέ τό ὁποῖο διωρίσθη πενταμελής ἐπιτροπή πρὸς

ἀντιπροσώπευσιν τῆς ἀνεγερθείσης ἱερατικῆς σχολῆς «Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», στήν θέση «Παναγία Χελωνού», μέ σκοπό τήν συγχώνευσή της μέ τήν Ριζάρειο σχολή.

Κατά τῆς ιδέας τῆς μεταφοᾶς τῆς Ριζαρείου πρωτοστάτησε ὁ Ἰωάννης Ἀργυριάδης, ὁ ὁποῖος, διά πραγματείας, ὑπεστήριξε τήν ιδέα περί τοῦ ἀναπαλλοτριώτου καί ἀμετακινήτου τῆς Ριζαρείου. Στίς 14 Ἀπριλίου 1900, ὁ Ἀργυριάδης ἐτελεύτησε τόν βίον, τό δέ ζήτημα ἔληξε τότε, χωρίς νά ψηφισθεῖ σχετικός νόμος. (Ἀρχιμ. Χρ. Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, σελ. 160).

Πρόεδρος τῆς ἐπιτροπῆς διωρίσθη ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Προκόπιος. Τίς πληροφορίες αὐτές ἀρυόμεθα ἐκ τῶν ἀπό 15ης Δεκεμβρίου 1899 ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν καί τό διοικητικό συμβούλιο τῆς σχολῆς ἀντιστοίχως (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 216-217), καθώς καί ἐκ τῆς ἀπό 13ης Δεκεμβρίου 1899 ἐπιστολῆς τοῦ Ἀθηνῶν Προκοπίου πρὸς τόν ἅγιο. (ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ Ρ.Ε.Σ. 1891-1900, σελ. 181-182).

Τίς δαπάνες ἀνεγέρσεως τοῦ ἱεροδιδασκαλείου ἀνέλαβε ὁ ἐθνικός εὐεργέτης Ἀνδρέας Βαλλιάνος. (Ν. Ράδου, Τά κατά τήν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, σελ. 442-444.)

Τό πολυμελές συμβούλιο ἀπεφάσισε, νά σταλεῖ ἔγγραφο πρὸς τόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν ὡς πρόεδρο τῆς ἐπιτροπῆς, «ὅπως μετά τήν ἐνέργειαν τῶν δεόντων προκαταρκτικῶν, κατά τά λεχθέντα τότε, προβῇ εἰς τήν σύνταξιν τοῦ σχεδίου τοῦ συνταχθησομένου συμβολαιογραφικοῦ ἐγγράφου καί ἀποστείλῃ αὐτό, ὅπως τό ἐπεξεργασθῇ καί τό Πολυμελές Συμβούλιον». (Ν. Ράδου, Τά κατά τήν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, σελ. 446.) Ἡ ὑπόθεσις αὐτή ἔκτοτε δέν προέβη περαιτέρω καί ἀπέτυχε ἡ μεταφορά τῆς Ριζαρείου στούς Ἀμπελοκήπους. (Ν. Ράδου, Τά κατά τήν Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολήν, σελ. 449.)

Στίς 17 Νοεμβρίου 1902, τό πηδάλιο τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας ἀνέλαβε ὁ μητροπολίτης Θεόκλητος Μηνόπουλος, ὁ ὁποῖος ἐσύναψε ἀγαθές σχέσεις, τόσο μέ τόν σχολάρχην τῆς Ριζαρείου, ὅσο καί μέ τό διοικητικό συμβούλιο τῆς σχολῆς. Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος ἀπέστειλε προσκλήσεις στόν νέο μητροπολίτη Ἀθηνῶν καί τήν Ἱερά Σύνοδο, γιά νά παραστοῦν στίς προφορικές ἐξετάσεις τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς, στήν ἀπονομή τοῦ Πρασακακείου βραβείου καί τῶν πτυχίων τῶν τελειοδιδάκτων, τῶν ἐτῶν 1903 (Ἐπιστολή 13ης Ἰουνίου 1903. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 354-355), 1904 (Ἐπιστολές 10ης καί 18ης Ἰουνίου 1904. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 406-408), 1905 (Ἐπιστολή 13ης Ἰουνίου 1905. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 437), 1906 (Δύο ἐπιστολές α' Ἰουνίου 1906. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 475, 477) καί 1907.

(Ἐπιστολή α΄ Ἰουνίου 1907. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 518.)

Ὁ ἅγιος ἐζήτησε, ἐπίσης, τήν συγκατάθεση καί τήν κανονική ἄδεια τοῦ Ἀθηνῶν γιά τόν «Ἱεροδιάκονον Στέφανον Λαυριώτην, μαθητήν τῆς Πέμπτης τάξεως τῆς καθ' ἡμᾶς σχολῆς, ἐν τῷ ἁγιωνύμῳ Ὅρει προχειρισθέντα εἰς Ἱεροδιάκονον», «ὅπως ἐν τῷ ναῷ τῆς σχολῆς τελῇ τά Ἱεροδιακονικά αὐτοῦ καθήκοντα, ὡς ἀνάγκη» (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 375), καθώς καί γιά τήν εἰς διάκονον χειροτονία τοῦ Θεολόγου Παρασκευαΐδου, μοναχοῦ «τῆς ἐν Πάτμῳ Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου» (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 457), «τοῦ ἐξ Ὠρωποῦ Παναγιώτου Ἀλεξάνδρου εἰς ἀναγνώστην, ὑποδιάκονον καί Διάκονον» (Ἐπιστολή 5ης Ὀκτωβρίου 1906, τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 491) καί «τῆς προχειρίσεως τοῦ Νικ. Μυλωνᾶ εἰς Διάκονον καί Πρεσβύτερον ἐν τῷ ναῷ τῆς σχολῆς». (Ἐπιστολή 27ης Ὀκτωβρίου 1906, τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 493.)

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος προεχείρισε, ἐπίσης, πνευματικόν «τόν Αἰδεσιμώτατον Ἱερέα Ἠλίαν Δ. Χλεχλέν ἐκ Τριπόλεως ἐφημέριον τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς Ἁγίας Βαρβάρας», κατόπιν ἐγγράφου αἰτήματος τοῦ μητροπολίτου Θεοκλήτου πρὸς αὐτόν. (Ἐπιστολή 10ης Δεκεμβρίου 1905. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 459.)

Τό ἐκκλησιαστικό συμβούλιο τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ Ἀθηνῶν, καθ' ὑπόδειξιν τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ἐζήτησε ἐγγράφως ἀπό τό συμβούλιο τῆς Ριζαρείου, στίς 10 Ἀπριλίου 1903 (Ἐκκλησία 1894-1908), νά στέλλονται εἴκοσι ριζαρεῖτες τίς Κυριακές καί τίς ἑορτές, νά ψάλλουν, αἶτημα τό ὁποῖο ἱκανοποίησε ἡ Ριζάρειος, γεγονός γιά τό ὁποῖο ὁ ἴδιος ὁ μητροπολίτης Θεόκλητος μετέβη στήν σχολή, γιά νά ἐκφράσει τίς εὐχαριστίες του στόν διευθυντή. (Ἐπιστολή 10ης Ἀπριλίου 1903. Ἐκκλησία 1894-1908. Βιβλίον ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς 1902-1905/19-20, σελ. 472. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 347-348.)

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν προσεκάλεσε, ἐπίσης, τήν «χορείαν τῶν κ.κ. Καθηγητῶν μετά καί τῶν μαθητῶν», εἰς «ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ ἐπίσημον μνημόσυνον ὑπέρ τῶν ἐν τῇ ἁπῶ Ἀνατολῇ πεσόντων ἐν τῷ πολέμῳ Ῥώσων», στίς 18 Ἀπριλίου 1904. (Ἐπιστολές 17ης καί 20ῆς Ἀπριλίου 1904. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 397, 398).

Κατόπιν σχετικῆς παρακλήσεως τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν πρὸς τόν ἅγιο Νεκτάριο, ὁ δεύτερος συνόδευσε, μετά τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς, «τήν ἐκφοράν τοῦ ἐξ ἡμῶν μεταστάντος πρώην Πρεβέζης Γαβριήλ Ἰατροδάκη». (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 497.)

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἐπληροφορήθη στήν συνέχεια ὅτι δύο μαθητές τῆς Ριζαρείου ὑπεκρίνοντο ὅτι ἦσαν Ὁρθόδοξοι, ἐνῶ ἀνῆκον στήν Εὐαγγελική Προτεστάντική Ἐκκλησία. Ἀφοῦ ὁμολόγησαν τά θρησκευτικά τους φρονήματα, ὁ ἅγιος ἐκάλεσε σέ ἑκτακτη συνεδρίαση, τόν σύλλογο τῶν καθηγητῶν, ὅπου, διά ζώσης φωνῆς καί ἐγγράφως, οἱ μαθητές ὑπεστήριξαν τίς δοξασίες τους καί ἐξέφρασαν τήν ἐπιθυμία, νά ἀπέλθουν τῆς σχολῆς.

Στήν συνεδρίαση τοῦ πολυμελοῦς συμβουλίου τῆς 5ης Νοεμβρίου 1903, ἀνεγνώσθησαν τά πρακτικά τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου περί ἀποβολῆς τῶν δύο μαθητῶν, τό δέ συμβούλιο ἀπεδέχθη τήν ἀπόφαση τῶν καθηγητῶν (Πρακτικά Πολυμελοῦς Συμβουλίου 1896-1905, Τόμ. Β΄, σελ. 365-366.) καί τά ὑπ’ ἀρ. 1599 καί 1600 ἔγγραφα τοῦ ἁγίου Νεκταρίου περί ἀποβολῆς τῶν δύο μαθητῶν καί ἀνεκοίνωσε τήν ἀπόφασή της στό ὑπουργεῖο (Βιβλίον ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς 1902-1905/19-20, σελ. 434-435.), ἐζήτησε δέ ἀπό τόν σχολάρχη, νά προβεῖ στήν ἄμεση ἐκτέλεση τῆς ἀποφάσεως. (Βιβλίον ἐξερχομένων ἐγγράφων τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ριζαρείου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς 1902-1905/19-20, σελ. 437.)

Ὁ ἅγιος Νεκτάριος, διά τῆς ἀπό 8ης Νοεμβρίου 1903 ἐπιστολῆς του πρὸς τόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 377) καί τῆς ἀπό 2ας Ἰουνίου 1904 μακροσκελοῦς ἐκθέσεώς του πρὸς τήν Ἱερά Σύνοδο (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 403-405), ἔδιδε ἐξηγήσεις περί τοῦ ἀνωτέρω συμβάντος στήν σχολή καί γιά τίς ἐνέργειες τοῦ συλλόγου τῶν καθηγητῶν τῆς Ριζαρείου πού ὁδήγησαν στήν ὀριστική ἀποβολή τῶν πλανηθέντων καί ἀποσκιρτησάντων μαθητῶν.

Στήν συνεδρίαση τοῦ πολυμελοῦς συμβουλίου τῆς 1ης Ὀκτωβρίου 1904, ἀνεγνώσθη τό ἀπό 21ης Σεπτεμβρίου 1904 ἔγγραφο τοῦ ἀγίου Νεκταρίου (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 416), διά τοῦ ὁποίου ἐγνώρισε στό συμβούλιο, ὅτι ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν συνέστησε τόν καθηγητή Ψάχο, νά προσληφθεῖ ὡς μουσικοδιδάσκαλος στήν σχολή, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπελθόντος Ἰωάννου Σακελλαρίδου. Τό πολυμελές συμβούλιο ἀνέθεσε στό διοικητικό συμβούλιο νά ἐπιληφθεῖ τοῦ θέματος. (Πρακτικά Πολυμελοῦς Συμβουλίου 1896-1905, Τόμ. Β΄, σελ. 400.)

Ἐπιθυμία τοῦ μητροπολίτου Θεοκλήτου ἦτο ὅπως ἡ Ἐκκλησία ἰδρύσει δικό της «θεολογικό φροντιστήριον», ἀναλαμβάνοντας τήν ἐκπαίδευση καί τήν ἐν γένει πνευματική προετοιμασία τοῦ κλήρου της. Στήν προσπάθεια αὕτη, ἐζήτησε τήν συμπαράσταση τῆς Ριζαρείου, ἡ ὁποία, γιά πενήντα συναπτά ἔτη μέχρι τότε, ἀποτελοῦσε τό κατ' ἐξοχήν φυτώριο ἱερατικῶν κλήσεων στόν εὐρύτερο ἑλλαδικό χῶρο.

Ὁ μητροπολίτης Ἀθηνῶν Θεόκλητος ἀπηύθυνε πρός τό συμβούλιο τῆς Ριζαρείου τό ἀπό 20ῆς Ἰανουαρίου 1905 ἔγγραφο, διά τοῦ ὁποίου ἀνήγγειλε ὅτι θά συστήσει «Θεολογικόν Φροντιστήριον» στίς ἐγκαταστάσεις τῆς Γερμανείου σχολῆς, στό ὁποῖο, ἐγκαθιστάμενοι οἱ ἐξερχόμενοι ἀπό τήν Ριζαρείο, θά εἶχαν δωρεάν κατοικία, τροφή καί βιβλία, ὑποχρεούμενοι νά φοιτήσουν στήν θεολογική σχολή, φέροντες τήν περιβολή τῆς Ριζαρείου.

Σύμφωνα μέ τόν κανονισμό τοῦ φροντιστηρίου, οἱ τρόφιμοι θά ἐτέλουν ὑπό τήν ἐπίβλεψιν «εἰδικοῦ θεολόγου εἰς τήν Ἐκκλησιαστικήν Ρητορικήν καί τήν μελέτην τῶν συγγραμμάτων τῶν πατέρων τῆς Ἐκκλησίας πρός τελειοτέραν μόρφωσιν».

Στήν συνεδρίαση τοῦ πολυμελοῦς συμβουλίου τῆς 21ης Ἰανουαρίου 1905, ἀνεγνώσθη τό ἀπό 20ῆς Ἰανουαρίου 1905 ἔγγραφο τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν, παρακαλώντας τό συμβούλιο τῆς Ριζαρείου, νά ἔλθει ἄρωγός στήν ἵδρυση τοῦ «θεολογικοῦ φροντιστηρίου», στίς ἐγκαταστάσεις τῆς «Γερμανείου ἱερατικῆς σχολῆς Ἀθηνῶν».

Ὁ Ἀθηνῶν ἐζήτησε τήν οἰκονομική ὑποστήριξη τῆς Ριζαρείου γιά τήν ὑλοποίηση τοῦ ἔργου του, ἀλλά καί τήν ἐγγραφή ἀποφοίτων τῆς σχολῆς στό ὑπό ἵδρυσιν φροντιστήριον. Τό συμβούλιο ἀπεφάσισε, νά καλέσει τόν ἅγιο καί τούς καθηγητές θεολογίας τῆς σχολῆς, προκειμένου νά συζητήσουν τό θέμα. (Πρακτικά Πολυμελοῦς Συμβουλίου 1896-1905, Τόμ. Β΄, σελ. 412-413.)

Στήν συνέχεια, στήν συνεδρίαση τοῦ πολυμελοῦς συμβουλίου τῆς 19ης Μαρτίου 1905, συνεζητήθη ἐκ δευτέρου τό ἔγγραφο τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν περί συστάσεως θεολογικοῦ φροντιστηρίου, «ἐν ᾧ ἐγκαθιστάμενοι οἱ ἀπόφοιτοι τῆς

Ριζαρείου Σχολῆς θέλουσι διατρέφεσθαι καί στεγάζεσθαι εἰς ὅσον χρόνον διαρκοῦν αἱ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου σπουδαί αὐτῶν, θά φέρωσι τήν περιβολήν τῆς Ριζαρείου Σχολῆς καί ἐν καιρῷ θά γίνωνται ἱερεῖς. ... Οὕτως ἡ πρότασις τοῦ Σ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν ἐγένετο δεκτὴ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς ἱερώσεως τῶν ἀποφοίτων, ὡς καί αὐτός ἀποδέχεται ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἐγγράφῳ αὐτοῦ, ἀπεφασίσθη δέ ἐτησίᾳ ἐπιχορήγησις δρ. 3.000, ἥτις ἄρξεται ἀπὸ τῆς 1ης προσεχοῦς Σεπτεμβρίου, κατ' ἀκολουθίαν δέ διὰ τὸ ἐνεστῶς ἔτος καταβληθήσεται τὸ ἐκ τοῦ ποσοῦ τούτου ἀναλογοῦν εἰς τὴν τελευταίαν τετραμηνίαν». Ἀπεφασίσθη νὰ ζητηθεῖ καί σχετικὴ ἄδεια καί πίστωση ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο τῶν ἐκκλησιαστικῶν. (Πρακτικά Πολυμελοῦς Συμβουλίου 1896-1905, Τόμ. Β', σελ. 419-420.)

Ὁ λόγος γιὰ τὸν ὁποῖο ἡ Ριζάρειος ἦλθε ἄρωγός στὴν ἐπιθυμία τοῦ Ἀθηνῶν ἦτο καθαρῶς μία προσπάθεια νὰ συμβάλλει στὸ μεγάλο πρόβλημα πού ὑφίστατο τότε, τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἀποφοίτων μέχρι καί τὴν ἡμέρα πού θά περιεβάλοντο τὸ ἱερατικὸ σχῆμα, τὸ ὑπουργεῖο ὅμως δέν ἐνέκρινε τὴν ἐπιχορήγηση καί ἡ πρότασις τοῦ Θεοκλήτου δέν ἐπραγματοποιήθη.

Στὴν συνεδρίαση τοῦ πολυμελοῦς συμβουλίου τῆς 24ης Σεπτεμβρίου 1905, ἔγινε δεκτὴ ἡ παράκλησις τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν, ὅπως εἰσαχθεῖ ὡς ἰδιοσυντήρητος στὴν σχολή κάποιος νέος, ὁ ὁποῖος θά ἦτο ὑπότροφος κάποιας μονῆς, ἡ ὁποία θά κατέβαλε στὴν σχολή ἐγγύηση 300 δρχ. ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1906. (Πρακτικά Πολυμελοῦς Συμβουλίου 1896-1905, Τόμ. Β', σελ. 438.)

Ὁ μητροπολίτης Θεόκλητος, διὰ τῆς ἀπὸ 5ης Φεβρουαρίου 1905 ἐπιστολῆς του (Ἐπιστολαὶ Διευθυντοῦ πρὸς τὸ διοικητικὸν συμβούλιον τῆς Ριζαρείου σχολῆς (1892-1908) «Πρὸς τὸ Συμβούλιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ριζαρείου Σχολῆς», παρακάλεσε, «ἵνα τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς Ῥιζαρείου Σχολῆς μαθηταὶ παρασκευάσωσιν ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν καί ἐποπτείαν τῶν ἀρμοδίων καθηγητῶν ἀνά ἓνα ἕκαστος λόγον ἐπὶ ὠρισμένου θέματος, ἵνα ἐκφωνήσωσιν αὐτοὺς ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις τῶν Ἀθηνῶν ἢ τοῦ Πειραιῶς κατὰ τὰς Κυριακάς τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς κατὰ πρόγραμμα ἐκδοθησόμενον ὑπὸ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως. Τοῦτο καί εἰς τὴν ἀναζωπύρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος ὅπως δῆποτε ἤθελε συμβάλῃ καί εἰς τὴν περί τὸ κηρύττειν ἐξάσκησιν τῶν σπουδαστῶν ἤθελε συντελέσῃ».

Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος διεβίβασε στίς 17 Φεβρουαρίου 1905 τὸ ὡς ἄνω ἐγγράφο πρὸς τὸ διοικητικὸ συμβούλιο, ἐκφράζοντας τὴν σύμφωνο γνώμη του πρὸς τὴν πρωτοβουλία αὐτὴ τοῦ προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας καί «ὅτι ὁ ἀρμόδιος Καθηγητὴς ἀνέλαβεν ἤδη νὰ παρασκευάσῃ τοὺς μαθητάς». (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 429.)

Μεγάλῃ χαρᾷ ἐπλήρωσε τὴν καρδίᾳ τοῦ ἁγίου Νεκταρίου ἡ παράκλησις τοῦ

μητροπολίτου Θεοκλήτου, νά ἀναλάβει ἀφιλοκερδῶς τήν διδασκαλία τοῦ τυπικοῦ καί τῶν ὕμνογράφων τῆς Ἐκκλησίας, στούς μαθητές τοῦ τμήματος βυζαντινῆς μουσικῆς, τοῦ Ὡδείου Ἀθηνῶν. Ὁ ὕμνογράφος πατήρ ἐζήτησε, διά τῆς ἀπό 21ης Σεπτεμβρίου 1905 ἐπιστολῆς του, τήν συγκατάθεση τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου πρὸς τόν σκοπό αὐτό (Ἐκκλησία 1894-1908. Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 448), τήν ὁποία καί ἔλαβε διά τῆς ἀπό 28ης Σεπτεμβρίου 1905 ἐπιστολῆς πρὸς αὐτόν. (Ἐπιστολαί Διευθυντοῦ πρὸς τό διοικητικόν συμβούλιον τῆς Ριζαρείου σχολῆς (1892-1908). Βλ., ἐπίσης, ἐπιστολή α΄ Ἰουλίου 1905 τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τόν «Μητροπολίτην Ἀθηνῶν καί Ἱεράν Σύνοδον». (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 443).

Ἐπίσης, διά τῆς ἀπό 8ης Ἰουνίου 1905 ἐπιστολῆς του, ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἐνημέρωσε τό συμβούλιο ὅτι «Ὡς Μέλος τῆς πρὸς ἐξέτασιν μουσικῶν τινων ζητημάτων Ἐπιτροπείας», παρευρέθη «εἰς τὰς ἐν τῷ Ὡδεῖῳ τελεσθείσας ἐξετάσεις». (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 437.)

Ὁ σεβασμός τοῦ ἁγίου Νεκταρίου πρὸς τὰ πρόσωπα «τῆς Α. Σεβασμιότητος τοῦ Μητροπολίτου Ἀθηνῶν, τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῶν Ἀρχιερέων καί κληρικῶν» μαρτυρεῖται στήν ἀπό 4ης Μαρτίου 1906 ἐπιστολή του πρὸς τό διοικητικό συμβούλιο τῆς σχολῆς, εἰς τό ὁποῖο κατήγγειλε τήν ὑβριστική καί ἀπρεπῆ συμπεριφορά μαθητοῦ, ἐκζητήσας τήν ἄμεσον παρέμβασίν του, πρὸς διευθέτησιν τοῦ ἐν λόγω ζητήματος. (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 464).

Ἐχοντας ὑπηρετήσῃ ὁ ἅγιος Νεκτάριος ὡς ἱεροκῆρυξ τοῦ νομοῦ Εὐβοίας, κατὰ τὰ ἔτη 1891-1893, οἱ Χαλκιδεῖς, μέ αἴτησή τους πρὸς τήν Ἱ. Σύνοδο (Εὐριπος 1968 (28 Μαΐου 1907) 2), ζητοῦσαν τήν ἐκλογή του στόν χηρεύοντα ἐπισκοπικό θρόνο Χαλκίδος καί Καρυστίας.

Λαβὼν ὁ ἅγιος ὑπ' ὄψιν τίς ἐνέργειες τῶν πολιτῶν, ἀπηύθυνε τήν ἀπό 20ῆς Ἰουνίου 1907 ἐπιστολή του πρὸς τόν πρόεδρο τοῦ ἐμπορικοῦ συλλόγου Χαλκιδέων, Βασίλειο Γεωργιάδη (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 523), τόν ὁποῖο εὐχαρίστησε γιά τίς εὐγενικές του διαθέσεις καί τόν διαβεβαίωνε, ὅτι θά ἐδέχετο τήν ἐκλογή, ἂν σ' αὐτό συγκατετίθετο ἡ Ἱ. Σύνοδος.

Διά λόγους δεοντολογίας, ὁ ἅγιος Νεκτάριος ἐνημέρωσε αὐθημερόν τόν μητροπολίτη Ἀθηνῶν Θεόκλητο γιά τίς ἐνέργειες τῶν Χαλκιδέων. (Βιβλίον Ἀλληλογραφίας δεύτερον, σελ. 523-524.) Ἐπεσύναψε στήν ἐπιστολή του τήν ἐν λόγω ἐπιστολή του πρὸς τόν Β. Γεωργιάδη, πρὸς ἐνημέρωσιν τοῦ Θεοκλήτου. Ἐπίσκοπος Χαλκίδος ἐξελέγη τελικῶς ὁ Χρῦσανθος Προβατᾶς. (Ι. Χ. Κωνσταντινίδου, «Χαλκίδος, Μητρόπολις», Θ.Η.Ε. 12 (1968) 60.)

Μελετήσαμε τίς σχέσεις πού ἀνέπτυξαν οἱ ἐκάστοτε προκαθήμενοι τῆς Ἑλλαδικῆς

Ἐκκλησίας μέ τόν Ἅγιο τοῦ εἰκοστοῦ αἰῶνος, σχέσεις πού διεμορφώθησαν βάσει δύο κριτηρίων: α) τῆς ὑψηλῆς θεολογικῆς καί θύραθεν μορφώσεως τοῦ δευτέρου, ἡ ὁποία ἀξιοποιήθηκε πρὸς τό συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καί τῶν ποιμαινομένων καί β) τῆς κατηγοριοποιήσεως τοῦ ἁγίου ὡς ἐξωκλιματικοῦ ἀρχιερέως, γεγονός πού προεκάλεσε ἀμηχανία στούς μητροπολίτες Ἀθηνῶν, ὡς πρὸς τό πῶς θά ἔπρεπε νά ἀντιμετωπίσουν τόν συνάδελφό τους ἀρχιερέα.

Δυστυχῶς, τό πρόβλημα τῆς διευθετήσεως τῆς κανονικῆς θέσεως τοῦ μητροπολίτου Πενταπόλεως ἤρχισε μέ τήν ἀπομάκρυνσή του ἀπό τήν Αἴγυπτο καί συνεχίστηκε, ὅχι μόνον μέχρι τήν κοίμησή του, ἀλλά ἕως ὅτου τό πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας προέβη ἐγγράφως στήν ἀποκατάσταση καί τόν διακανονισμό του, ζητώντας ταυτοχρόνως συγχώρεση γιά τήν ταλαιπωρία πού ὑπέστη ὁ ἄδολος ἀρχιερεὺς τοῦ θρόνου τοῦ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, γιά ἑκατόν ὀκτώ ἔτη.